

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้เลือกตั้ง
ในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

นางรวงทอง พฤษะวัน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-800-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS AFFECTING VOTERS' SHIFTING DECISION
IN THE ELECTION OF BANGKOK GOVERNOR**

Mrs. Ruangtong Bhueksawan

A Thesis Submitted in Partiral Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Art

Department of Government

Graduate School

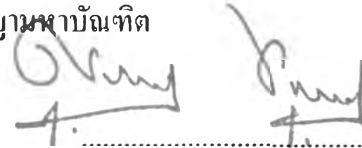
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

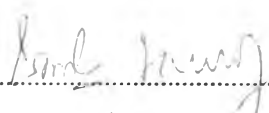
ISBN 974-636-600-9

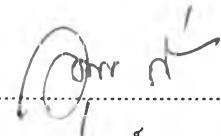
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งในการเลือกตั้ง
 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
โดย นางรุ่งทอง พุกกะวัน
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีम्मณี

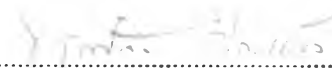
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีम्मณี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นางรวงทอง พดุกษะวัน : ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (FACTORS AFFECTING VOTERS' SHIFTING DECISION IN THE ELECTION OF BANGKOK GOVERNOR) ,
อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิมมณี , 129 หน้า, ISBN 974-636-600-9.

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงปัจจัยที่คนกรุงเทพฯ เลือกบุคคลโดยลักษณะใด และเหตุปัจจัยที่คนกรุงเทพฯ ให้ความสำคัญกับตัวบุคคลมากกว่าระบบพรรคการเมือง โดยการศึกษาวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม ประชากรวิจัย ได้แก่ ผู้ไปลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งในเขตพญาไท จำนวน 812 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สถานการณ์การเมืองในช่วงเวลานั้น มีผลต่อความได้เปรียบเสียเปรียบต่อคะแนนนิยมของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนเขตพญาไทเกิดความเบื่อหน่ายต่อระบบพรรคการเมืองในระดับชาติ และหันมาให้ความนิยมต่อผู้สมัครอิสระ ประชาชนเขตพญาไทเกิดความเบื่อหน่ายต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเดิม ๆ และต้องการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีโอกาสเข้ามาบริหารกรุงเทพมหานครในรูปแบบใหม่ รูปแบบและวิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ที่ประชาชนนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งครั้งนี้ ชาวเขตพญาไทส่วนมากยืนยันตามความคิดและการตัดสินใจเดิมของตนในการเลือกตั้ง นอกจากนี้ผลของประชานิยมการหวั่นเสียงคะแนนนิยมในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของชาวเขตพญาไทอยู่บ้าง.

การปกครอง
ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา ...2539.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C731513 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: FACTORS AFFECTING / SHIFTING DECISION / ELECTION

RUANGTONG BHUEKSAWAN : FACTORS AFFECTING VOTERS' SHIFTING
DECISION IN THE ELECTION OF BANGKOK GOVERNOR, THESIS ADVISOR :
ASSO.PROF. ANUSORN LIMMANEE, Ph.D. 129 pp. ISBN 974-636-600-9.

This research is aimed to investigate the factors that affect the changing decision-making of the voters in the election of Bangkok Governor on the second of June 1996. Its purpose is to understand the factors which influence the electoral behaviour as regards the type of the elected. Also it is aimed to study the reason that the Bangkok voters voted for the individual rather than the established political parties. The methods employed in this research are survey research using questionnaires and population research of the 812 voters by random in Phyatai district.

The result of the study shows that the political situation at the time of election affects the advantage and disadvantage of the candidates. Phyatai voters were bored with the established political parties and then turned to give popularity to the non-party politician. Also, Phyatai voters were bored with the previous Bangkok Governors and then wanted to give opportunity to others with new strategy to be the Bangkok Governor. It also shows that forms and styles of election campaigns of the candidates are the most important factors which the voters took into consideration in making their decision in this election. The majority of Phyatai voters confirmed the decision they had made in this election. Moreover, the result of the polls as regards the popularity of the candidates before the election day partly affects the decision-making of Phyatai voters.

ภาควิชา.....การปกครอง.....

สาขาวิชา.....การปกครอง.....

ปีการศึกษา 2539.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*นางทอง ทรัพย์วิมล*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*อ.พ.ด.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีมฉวี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเวลาให้คำปรึกษา ตรวจสอบและแก้ไขวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้จนสำเร็จสมบูรณ์ รวมทั้งรองศาสตราจารย์ประหยัด หงษ์ทองคำ และรองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ดังกล่าวเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกเหนือจากนี้แล้ว ต้องขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตทุกท่าน โดยเฉพาะคุณสมศักดิ์ เจตสุรกานต์ รวมทั้งผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ที่ช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะ และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามี และลูก ๆ อันเป็นที่รักยิ่ง

รวงทอง พุกษะวัน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	
กิตติกรรมประกาศ	
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและสภาพปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	7
สมมุติฐาน	8
วิธีการศึกษาวิจัย	8
คำนิยามศัพท์	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
การนำเสนอผลการวิจัย	9
บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง	10
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	12
ความหมายและหลักการปกครองท้องถิ่น	12
โครงสร้างของการปกครองท้องถิ่น	15
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	22
หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง	24
แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	26
สิ่งกำหนดพฤติกรรมมนุษย์	26
พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	28
แรงจูงใจกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง	31
การตัดสินใจกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง	34
แนวความคิดเกี่ยวกับประชามติและการสำรวจประชามติ	36
แนวความคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง	40
รูปแบบการหาเสียงเลือกตั้ง	43
บทบาทของสื่อมวลชนกับการหาเสียงเลือกตั้ง	45
ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47

	การวิจัยเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงของคนไทย.....	47
	สรุป.....	54
บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	55
	ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	55
	วิธีดำเนินการศึกษา.....	57
	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	58
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	58
	ตัวแปรในการศึกษา.....	60
	การรวบรวมข้อมูล.....	61
	การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 4	สถานการณ์ทางการเมืองก่อนการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร.....	63
	การเมืองระดับท้องถิ่น (กรุงเทพมหานคร).....	63
	การสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร.....	64
	การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง.....	67
	การสำรวจมติมหาชน.....	68
บทที่ 5	วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจเลือก ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร.....	73
	ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	74
	ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การตัดสินใจเลือกบุคคลเป็น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจำแนก ตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม.....	77
	ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้ผู้เลือกตั้งเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ.....	85
	ขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์.....	86
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 1.....	87
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 2.....	91
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 3.....	97
	สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ผู้เลือกตั้งเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ.....	105
	สรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อที่ 1.....	105
	สรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อที่ 2.....	107
	สรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อที่ 3.....	108

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	111
สรุปผลการวิจัย.....	111
ข้อพิจารณาและข้อเสนอแนะ.....	113
รายการอ้างอิง.....	118
ภาคผนวก.....	121
ประวัติผู้เขียน.....	129

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1.1	สรุปสถิติการเลือกผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	4
ตารางที่ 1.2	ผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	5
ตารางที่ 1.3	เปรียบเทียบคะแนนของผู้สมัครในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539	6
ตารางที่ 3.1	เปรียบเทียบคะแนนเสียงของพลตรีจำลอง ศรีเมือง กับนายเตโช สนวนานนท์	55
ตารางที่ 3.2	เปรียบเทียบคะแนนเสียงของนายพิจิตต รัตตกุล พลตรีจำลอง ศรีเมือง และ ศ.ร.อ.กฤษฏา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา	56
ตารางที่ 4.1	เปรียบเทียบผลการสำรวจความคิดเห็นประชาชนในการเลือกตั้ง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	68
ตารางที่ 4.2	ตารางแสดงบุคคลที่จะลงคะแนนให้	72
ตารางที่ 4.3	ตารางแสดงความคิดเห็นต่อบุคคลที่คาดว่าจะได้รับเลือกเป็น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	72
ตารางที่ 5.1	สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรกลุ่มตัวอย่าง	74
ตารางที่ 5.2	การเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	77
ตารางที่ 5.3	การตัดสินใจเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	78
ตารางที่ 5.4	ทัศนคติที่ผู้เลือกตั้งมีต่อพรรคการเมืองและต่อสถานการณ์ ทางการเมืองในช่วงระยะเวลาที่มีการเลือกตั้ง	87
ตารางที่ 5.5	ทัศนคติที่ผู้เลือกตั้งมีต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	89
ตารางที่ 5.6	การให้ความสำคัญและความเชื่อที่มีต่อการหาเสียงของผู้สมัคร	91
ตารางที่ 5.7	แสดงความสำคัญของการโฆษณาหาเสียงโดยทั่วไป	93
ตารางที่ 5.8	แสดงความสำคัญของการหาเสียงต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ	95
ตารางที่ 5.9	แสดงความนิยมที่ผู้เลือกตั้งมีต่อผู้สมัครเป็นการเฉพาะตัว	97
ตารางที่ 5.10	ทัศนคติที่ผู้เลือกตั้งมีต่อผลการสำรวจประชามติ	99

ตารางที่ 5.11 แสดงความสำคัญของผลการสำรวจประชามติที่มีต่อ การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้เลือกตั้ง	100
ตารางที่ 5.12 แสดงความสำคัญของผลการสำรวจประชามติที่มีผลทำให้ ผู้เลือกตั้งคล้อยตาม	103